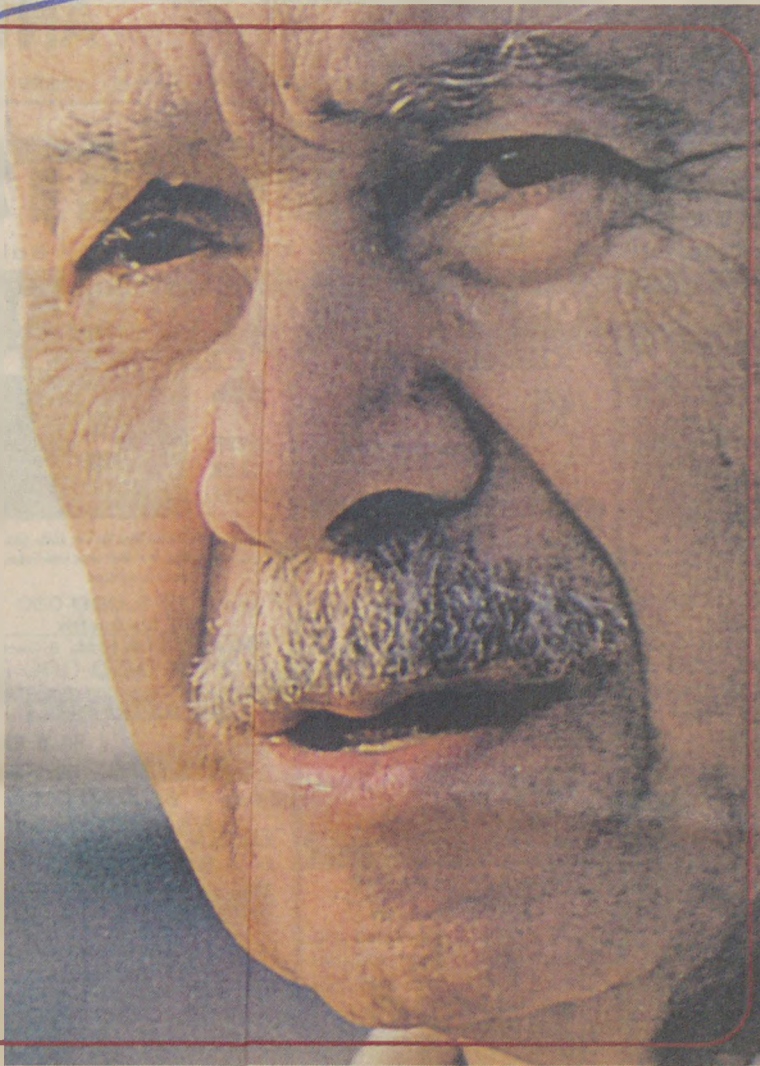

Vedat Türkali

77523408

Vedat Türkali'nin son romanı *Tek Kişilik Ölüm*'den bu yana on yıl geçti. Son on yıldır ise Türkali, "Güven" romanının yazımı için İngiltere'ye kendini "sürgün" etmişti. İki büyük cilt olarak çıkması planlanan bu roman neredeyse kapağı matbaaya giderken Epsilon Yayınevi tarafından basılmaktan vazgeçildi. Yazarın bu son romanı Türkiye'yi mercek altına alarak hiç bilinmeyen yönleriyle TKP'yi, İkinci Dünya Savaşı sırasında Türkiye'de döndürülen dolapları, MAF'taki (o zamanki MİT) iç çatışmaları ve sürdürülen tutuklamaları, sekiz ayrı roman kahramanının bu süreçteki serüvenlerini izleyerek aktarıyor. Vedat Türkali yayınevinin tavrını şöyle yorumluyor: "Kitabın yayınlanması dolayısıyla, yapmayı düşündükleri tanıtım kokteyli için uçak biletimi de göndermişti yayınevi, sonra da kitabın yayınlanmasından vazgeçtiklerini duyurmuşlar. Bana bunun nedenlerini bugüne kadar da açıklayan olmadı. Yalnız kimi avukatların bazı yerlere takıldıklarını söylediler. Kendini bu tür güllünc otosansürden kurtarıp, gerçek yayıncılık yapacak birileri nasılsa bulunur. Ülkemiz için bu kadar da karamsar olmaya gerek yok."

lerini okurların yazmasını istiyorsunuz. Neden sadece onlar?

Bir görev yüklüyor gibiyim. Eğer bu işleri siz merakla, ilgiyle izleyecekseniz, iki devrimci insan kaldı geriye, önce onların ne olduklarını öğrenmelisiniz. Türkiye'de nasıl yaşadılar, bugün ne yapmak zorundalar, eğer romanı yazmaya karar verirsiniz, herhalde bunu yapmışsınızdır.

Ancak romanın başından beri ilgiyle izlediğimiz Necla gibi karakterlere bir son yazdınız.

Necla dalgalı bir hayat içinde yitti, gitti çünkü. Ben bu romanda şunu vermeye çalıştım. Bazıları bu romanı fazla cinsellik yüklü bulacaklardır. Beni insanların bu yanlarıyla da değerlendirmelerini istiyorum. Necla benim için lezbiyen olmuş, olmamıştan önce, o hareket içerisinde ne gibi zaafı taşıdı ve o sapmada özellikle, kadını ezen baskılı toplumun, koşulların ne ölçüde payı oldu, bunun düşünülmesini isterim. Ben buna inanıyorum. Toplumda o baskılı, özgülüksüz, karanlık yaşam biçimi, ürkek, kapalı, küçük dayanışmalı, adeta dışarıya nefret dolu cinsel azınlık grupları yaratıyor. Necla böyle bir tip. Necla'nın hayatındaki olayların hepsi olmuş, olabilir, olabilecek gibi geliyor bana. Necla'nın Birinci Şube'de başına gelenler çok kişinin başına geldi.

■ **Romanınızda gerçek isimler ve olaylar yer alıyor. Bu roman okurunun pek de alışık olmadığı durum.**

Bu romanın aynı zamanda Türkiye'deki marksist hareketin ilk derli toplu, ciddi tarihçesi olduğuna inanıyorum, biliyorum. Komün-

te'nin belgelerini çıkardık koyduk. Çoğunu biz de bilmiyorduk. Gençler için umarım bu kitap bir referans kitabı gibi olacaktır. Bunun içinde Şefik Hüsnü, Reşat Fuat gibi isimler yer alıyor.

Hareketin nasıl geliştiğini, Türk toplumu nasıl damgaladığı ya da damgalanmadığını, Türk toplumundaki faşizme geçişi, Kemalist hareketle Moskova'daki marksist hareket arasındaki girintileri çıkıntılarını anlatmak için kitabı gerçek, doğru kişilerle kurmak bana daha güzel geldi. Ben yalnız romancı değilim ve illa romancı olacağım diye bir derdim yok. Ben doğru olduğuna inandığım şeyleri güzel anlatmak istiyorum.

bazılarına edemiyordunuz? Ben insanlar arasındaki farklılıkları, bir devrimci hareketteki farklılıkları çizen, renklendiren bir arayış romanı olarak düşünmüştüm bunu. Biraz da o dönem Andre Malraux'un "İnsanlık Durumu" romanının etkisindeydim. İnsan ilişkileri ve devrimcilerin psikolojik çatışmaları, dayanışmaları, birbirine bağlılıkları, birbirlerinden kuşku duymaları çok iyi bir araştırma konusuydu. Bir roman için çok çekici bir konuya parmak basmak istiyordum. Hatta bu kitabın adı, 51 tevkifatında polis kayıtlarına geçmiştir. Sorguda "nedir bu kupürler" dediler. İtimat adlı romanın çalışması dedim. İşte son 10 senemi bu romanın yazımına verdim.

Güvenin, romanın son bölümünde, oku-

yuculara dayanışma teklifi yapılan satırlarında ipuçlarını bulacaksınız. Bu satırlarda, "bu romanı siz yazın, bu insanlar sonra, şöyle oldular, bunu da aynen kullanmak zorunda değilsiniz" deniyor. "Unutmayın ki, bütün bu olup bitenlerden, çekilen acılardan siz de sorumlusunuz. Bütün bunlar sizin sorunlarınız, anahtarınız, kendinize güvenin, yaparsınız!" Burada zannediyorum, umuyorum ki, böyle bir yaklaşım okurlara geniş bir perspektif açıyor. Daha umutlu, güvenle bakmak, bu işe kendin hazırlıklı duyumsamak, ona kıskırtmak gibi görevi var bu sözün.

■ **Romanın sonunda karakterlerinin daha sonra neler yaptıklarını kısa kısa özetliyorsunuz. İki kahraman dışında. Onların gelecek-**

'Güven'de gecikme

Gül Dirican

Romana adını veren "güven" sözü, bu kitapta, birçok düzlemde önem kazanıyor. Kitabın adı bana hep bir hatırlatma, doğrudan dillendirilmese de okurun dikkate alması gereken bir alt okuma olarak görünüyor.

Bu ellibeş yıllık, 1944'te karar verilmiş bir roman adı. Tabii o zaman adı "İtimat"tı. Gizli çalıştığımız o yıllarda TKP'de "İtimat", yorumlamaya çok elverişli bir sözdü. Kime itimat edeceksiniz; nasıl bir kişiye? Sizde itimat uyandırıp uyandırmaması neye bağlıdır? Arkadaşlarımız arasında niye birine itimat ediyordunuz da,

